

וזה סדר התפשטות והתחלקות שם הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן בז"א, כי דאות יו"ד^(ה) היא בראשו דז"א, וה"א הראשונה בגרון דז"א, אשר שם מתלבש היסוד דאימא, אשר בתוכו מוח הדעת הכלול מחמשה חסדים וחמש גבורות.

ובחינת היסוד הזה דאימא אשר בגרון דז"א הוא בחינת אל"ף של מילוי ה"א ראשונה, כי ה' עצמה היא בגרון וא' שבמילוייה הוא היסוד דאימא שבתוך הגרון, ולכן זו הא' היא שם א'היה בריבוע העולה ד"ם, וזה נקרא דם חיות המחיה את ז"א בסוד הדעת שבתוכו, אשר בו כתיב ובדעת חדרים ימלאו. ונודע כי הדם שבגרון נקרא דם חיות וזה פשוט.

מתוק מדבש

אל"ף דאות ה"א ראשונה דשם מ"ה מורה על שם אהי"ה שבגרון דז"א ועתה מבאר סדר התפשטות הג' אלפי"ן שבשם מ"ה בזו"ן, וזה שאמר וזה סדר התפשטות והתחלקות שם הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן בז"א ובנוקבא כדלהלן בהמשך המאמר, כי אות יו"ד^(ה) של השם מ"ה היא בראשו דז"א, ואות ה"א הראשונה של השם מ"ה היא בגרון דז"א, אשר שם מתלבש כלי היסוד דאימא, אשר בתוכו מתפשט מהראש דז"א מוח הדעת הכלול מחמשה חסדים וחמש גבורות.

וממשיך ואמר ובחינת כלי היסוד הזה דאימא אשר בגרון דז"א הוא בחינת (ס"ג) אות אל"ף של מילוי ה"א ראשונה, ומפרש כי אות ה' עצמה הפשוטה היא בגרון דז"א, ואות א' שבמילוייה הוא כלי היסוד דאימא שבתוך הגרון דז"א, ולכן זו אות הא' היא שם א'היה בריבוע כזה, א' א"ה, אה"י, אהי"ה, העולה ד"ם, וזה נקרא דם חיות שהנפש תלויה בו המחיה את גוף הז"א בסוד הדעת שבתוכו שהם חמשה החסדים וחמש הגבורות המתפשטים בגוף הז"א, אשר בו כתיב (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו ר"ל החדרים שהם הוי' קצוות דז"א ימלאו בחסדים וגבורות דדעת, ונודע (מנו"ש ט"ה ס"ג פ"ה, דף ממ ט"ו) כי הדם שבגרון שהנפש תלויה בו נקרא דם חיות המחיה את ז"א, וזה פשוט.

ואות וא"ו הוא למטה, כאשר מתפשט הדעת ויורד למטה בשליש עליון דתפארת דז"א, עד מקום החזה שבו, ואז מתגלה הדעת בהתפשטות חמשה החסדים וחמש הגבורות.

והנה אות אל"ף שבמילוי אות ואו הנתונה בין שני הווי"ן הוא שם אהי"ה בריבועו, העולה גם כן ד"ם, והם בחינת לבושי החסד והגבורות המתפשטים שם. והנה אות א' זו היא בגימטריא ד"ם, ואם ה' תסיר אות א' זו מן ההוי"ה דמ"ה תשאר ההוי"ה כחשבון ד"ם גם כן, ונמצא כי כל ההוי"ה זולת א' זו היא בגימטריא ד"ם, וא' זו הרומזת לשם אהי"ה בריבועו גם הוא בגימטריא ד"ם, אם כן הוא

מתוק מדבש

אות א' שבמילוי אות וא"ו דשם מ"ה הוא סוד שם אהי"ה המתפשט מהחזה דז"א ולמטה ששם מתגלים החסדים והגבורות שגורם אחיזת החיצונים

וממשיך לבאר התפשטות והתחלקות שם הוי"ה דמ"ה, ואמר ואות וא"ו של השם מ"ה הוא למטה מן הגרון, כאשר מתפשט מוח הדעת כשהוא מלוכב ביסוד דאימא וכנזכר, ויורד למטה מן הגרון בשליש עליון דתפארת דז"א, שהוא עד מקום החזה שבו ושם מסתיים הלבוש דיסוד דאימא, שהוא בחינת נוקבא וקצר, ולכן אז מהחזה ולמטה מתגלה מוח הדעת מלוכב של היסוד דאימא בהתפשטות חמשה חסדים וחמש גבורות וגם הלבושים שלהם שמיסוד דאימא מתפשטים עמהם כדלהלן.

וממשיך ואמר והנה אות אל"ף שבמילוי אות וא"ו הנתונה בין שתי הווי"ן הוא (ס"ג) גם כן מורה על שם אהי"ה בריבועו כזה, א' א"ה אהי"ה אהי"ה, העולה גם כן ד"ם, והם בחינת לבושי (ס"ג) החסדים והגבורות המתפשטים שם מהחזה דז"א ולמטה, והנה אות א' זו כשהיא אהי"ה בריבוע היא בגימטריא ד"ם, ואם ה' תסיר מחמת אחיזת החיצונים כדלקמן אות א' זו שבמילוי אות וא"ו מן ההוי"ה דמ"ה כזה, יו"ד ה"א ו"ו ה"א, תשאר ההוי"ה כחשבון ד"ם גם כן, ונמצא כי כל ההוי"ה דמ"ה זולת אות א' זו היא בגימטריא ד"ם, וא' זו הרומזת לשם אהי"ה בריבועו וכנזכר גם הוא בגימטריא ד"ם, אם כן בהתפשטות מאימא השם אהי"ה בריבוע העולה ד"ם, בתוך ההוי"ה

ד"ם בתוך ד"ם¹⁰, ובהתחברות ד"ם אהי"ה בד"ם שארית שם ההוי"ה דאלפי"ן יהיה הכל מ"ה כמנין אד"ם, וזהו סוד שופך דם האדם באדם כמבואר במקום אחר¹¹.

והנה בהתגלות החסד והגבורות למטה מן החזה אז יש קצת אחיזה

מתוק מדבש

דז"א העולה ד"ם הוא ד"ם בתוך ד"ם¹², וזה שאמר ובהתחברות ד"ם אהי"ה בד"ם שארית שם ההוי"ה דאלפי"ן ר"ל שאות א' דא'הי"ה שממנה נעשה ד"ם יצטרף אל אות ו"ו דהוי"ה שבמילוי אלפי"ן העולה ד"ם (סי' ר"ט נעומר), אז יהיה הכל עולה חשבון מ"ה כמנין אד"ם, וזהו סוד שופך דם האדם באדם כמבואר במקום אחר¹³. בשער המצות פר' נח (דף ד ע"ג).

הקשה הדברי שלום (שאלה יז) למה אמר הרב ז"ל אם תסיר א' זו שבתוך אות וא"ו ישאר דם, והרי גם אם תסיר א' של ה"א ראשונה גם כן ישאר דם, ומתרץ שלקמן מבואר שא' זו דאות וא"ו הוא למטה מהחזה ששם מתגלים החסדים מהיסוד דאימא ושם הוא מקום אחיזתם של החיצונים, וכדי שלא יתאחזו מסתלקת הארה זו שהיא אות הא' ונעשה ד"ם, אבל בא' של מילוי ה"א ראשונה אין פחד, יען אשר החסדים מלובשים תוך יסוד דאימא ואין שם כל כך אחיזה ולכן אין אות הא' של ה"א ראשונה מסתלקת. ואפשר שזוהו רמז הפסוק שופך דם האדם באדם כו', דתפארת דז"א הוא שם מ"ה פרטי, ואדם שהוא ז"א גימטריא מ"ה ר"ל שתפארת דז"א הוא שם מ"ה שבשם מ"ה הכללי, וזה סוד שופך דם האדם, דם של הז"א אשר הוא באדם הפרטי שהוא תפארת דז"א, לא הדם שבגרון דז"א, זו שמעתי מפי רב אחאי הראב"ד (סני' לנרס' בן זוד מג"א) גר"ו, ודברי פי חכם חן, עד כאן מהדברי שלום.

וכתב עוד בדברי שלום (שאלה יח) על מה שכתב הרב ז"ל שבהתחברות ד"ם אהי"ה בד"ם שארית שם מ"ה יהיה הכל כמנין אד"ם, וז"ס שופך דם האדם באדם כו' יע"ש, כי צריך להבין דהיכן נרמז בקרא ד"ם של אהי"ה המתחבר עם דם של מ"ה. ומתרץ דהוה ליה למימר בפסוק, שופך דם אדם באדם, מאי ה'אדם, אלא לרמוז על דם של אימא שכן עולה "האדם" מספר ו' הרומז על חמישים שערי בינה, הרי שדם של בינה הנקראת אהי"ה יתחבר עם דם שהוא שארית שם מ"ה ויהיה אד"ם, ע"כ מהדברי שלום. ובשמן שישון (אומ' לא) כתב דה' של ה'אדם רומז לבינה שהיא שם אהי"ה, ע"כ.

וממשיך ואמר והנה בהתגלות (ס"ג) החסדים והגבורות למטה מן החזה דז"א

אל החיצונים בהם, כמבואר אצלינו בדרוש הדעת טוב ורע, וזהו סוד פסוק ויוסיף דעת יוסיף מכאוב, כי בהיות הדעת נעלם ומכוסה תוך היסוד דאימא שהוא עד החזה, אז אין הקליפות נאחזים בו, ובהתגלותו למטה מן החזה אשר אז ודאי הארתו נתוספת שם בהיותו בגלוי, אז יוסיף מכאוב שהם הקליפות הנאחזים שם ואין מכאוב גדול ממכאוב זה.

ואז בהיות החסדים והגבורות שם למטה מהחזה מתחלקים לשתי בחינות חמשה דם טוהר וחמשה דם טמא, וכל זה בהיותם שם תוך ז"א.

ואחר כך כאשר אלו החסדים והגבורות ניתנים אל רחל נוקבא דז"א

מתוק מדבש

אז יש קצת אחיזה אל החיצונים בהם, כמבואר אצלינו בדרוש הדעת טוב ורע שער הפסוקים פר' בראשית (דף ז ט"ט), וזהו סוד פסוק (קבלם ב יט) ויוסיף דעת יוסיף מכאוב, פירוש כי בהיות מוח הדעת דז"א נעלם ומכוסה תוך היסוד דאימא שהוא עד החזה דז"א, אז אין הקליפות נאחזים בו כי אימא דוחה את אחיזת החיצונים (ע"ס ט"ט פ"ה נמ"ק), ובהתגלותו של מוח הדעת למטה מן החזה דז"א אשר אז ודאי הארתו נתוספת ומתרחבת שם בהיותו (ס"ג) בגלוי, וזהו שכתוב יוסיף דעת אז יוסיף מכאוב שהם הקליפות הנאחזים שם בחסדים וגבורות שלמטה מהחזה דז"א, ואין מכאוב גדול לקדושה ממכאוב זה של אחיזת הקליפות.

ואז בהיות החסדים והגבורות דדעת שם למטה מהחזה דז"א, הם מתחלקים לשתי בחינות, בחינה ראשונה היא חמשה דם טוהר ונעשים מחמשה לבושי חסדים, ובחינה שניה היא חמשה דם טמא ונעשים מחמשה לבושי הגבורות, וענין הד"ם נתבאר לעיל שהם שמות אהי"ה דאימא בריבוע כזה, א' א"ה אה"י אהי"ה, העולים ד"ם הנעשים לבושים אל החסדים והגבורות דדעת דז"א, וכל זה בהיותם שם תוך ז"א מהחזה ולמטה, ובעזה"י יבואר עוד להלן בסוף הדרוש.

א' דה"א אחרונה דשם מ"ה רומז אל א'הי"ה הניתן אל הנוקבא בסוד היחוד

וממשיך ואמר ואחר כך שהחסדים והגבורות נתגלו בז"א מהחזה ולמטה, כאשר אלו החסדים והגבורות יורדים ביסוד דז"א ומשם ניתנים אל רחל

הנקראת ה' האחרונה של הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן בסוד הזווג, אז אותה הא' שבמילוי אות ה"א הזאת האחרונה היא רומזת אל שם אהי"ה בריבועו העולה ד"ם הניתן ברחל, ואז נעשין בה חמשה דמי טוהר וחמשה דמי טומאה.

ונחזור לענין ראשון, כי ענין גלות מצרים, גרם שישראל העליון שהוא ז"א יחזור להתעלם בסוד העיבור תוך אימא עילאה^ה בבחינת תלת כלילן בתלת, ושם הם מקום שליטת מצרים^ט ופרעה

מתוק מדבש

נוקבא דז"א הנקראת (ס"ג) ה"א אחרונה של הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן שהז"א הוא סוד יו"ד ה"א וא"ו, והנוקבא היא ה"א האחרונה, והיינו שהגבורות ניתנים בדעת דנוקבא כדי לבנות בנין פרצופה ומשם הם יורדים עד יסודה, והחסדים ניתנים מהיסוד דז"א ליסוד דנוקבא בסוד הזווג (וכמזכיר לעיל צט"ג וצנלאורינו צעמ'...), אז אותה אות הא' שבמילוי אות ה"א הזאת האחרונה של השם מ"ה, היא רומזת אל שם אהי"ה בריבועו כזה, א' א"ה אהי"ה העולה ד"ם הניתן ברחל, ואז נעשין בה חמשה דמי טוהר שהם חמשה לבושי החסדים, וחמשה דמי טומאה שהם חמשה לבושי הגבורות.

נמצא שג' האלפי"ן שבשם מ"ה כזה, יו"ד הא' וא"ו הא', הם רומזים על ג' שמות אהי"ה שביסוד דאימא, המתפשטים בזו"ן בסדר זה, א' דה"א ראשונה היא היסוד דאימא המלביש את החסדים והגבורות בגרון דז"א, א' דוא"ו היא הארת היסוד דאימא המלבשת על החסדים והגבורות המתפשטים מהחזה דז"א ולמטה, א' דה"א אחרונה היא הארת היסוד דאימא המלבשת על החסדים והגבורות הניתנים בנוקבא דז"א.

אריכות הגלות כפי אחיזת החיצונים בעשרה אהי"ה פשוט העולה רד"ו ונחזור לענין ראשון לבאר את אחיזת פרעה ומצרים בז"א, ואמר כי ענין גלות בני ישראל במצרים, גרם שישראל העליון שהוא פרצוף ז"א בגדלותו הנקרא "ישראל" (דנבי שלום משונה יג), יחזור להתעלם בסוד העיבור תוך אימא עילאה^ה בבחינת תלת כלילן בתלת, ר"ל שנסתלקו מהז"א המוחין דג"ר וכלי הפנימי ונכנסו באימא, ונשאר במוחין דו"ק וכלי האמצעי והחיצון בלבד, והמוחין דיניקה היו דוממים בו בבחינת דומי"ה, ורק המוחין דעיבור היו פועלים בו, ולכן נקרא שהז"א הוא בבחינת תלת כלילן בתלת בתוך אימא, אבל אין הדבר

קליפות העליונים שבמצר העליון כנודע אצלינו, ואז לא היו מאירים בדעת דז"א רק עשרה הלבושים שהם עשרה אהי"ה בריבוע שהם עשר פעמים ד"ם שהם בגי' כמנין רד"ו, ולכן היו מספר שני גלות מצרים רד"ו שנה בסוד רדו שמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה^(י).

מתוק מדבש

כפשוטו שגוף הז"א נכנס בעיבור בתוך אימא (ש"ס אות יא מהמו"ס), ושם בגרון דז"א (מל"ל) הוא מקום שלימת מצרים^(ט) ופרעה קליפות (פ"ג) העליונות שבמצר העליון שבגוף הז"א, כנודע אצלינו בשער הפסוקים פר' שמות (דף כז ט"ג), ואז כשהיו בז"א רק מוחין דעיבור ויניקה, אז לא היו מאירים בדעת דז"א חמשה החסדים וחמש הגבורות שהם עשר הוי"ת שנסתלקו למעלה, רק היו מאירים בו עשרה הלבושים של החסדים והגבורות שהם עשרה שמות אהי"ה בריבוע כזה, א' א"ה אה"י אהי"ה, העולה מ"ד, שהם עשר פעמים ד"ם שהם דהיינו שעשרה שמות אהי"ה פשוטים עולים בנימטריא כמנין רד"ו (מהרש"ו נהגו"י אות י), ובעשרה שמות אהי"ה אלו היתה אחיזת פרעה ומצרים, ולכן היו מספר שני גלות מצרים רד"ו שנה, בסוד הפסוק (נלאסימ מז ב) "רדו" שמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה^(י) (נצ"ר לא ב) שהוא רמז למאתים ועשר שנים שנשתעבדו למצרים כמנין רד"ו.

אמר רבי שמואל ויטאל ז"ל, על מה שאמר הרב ז"ל שעשר פעמים ד"ם בנימטריא רד"ו, על זה אמר כי צריך עיון, כי עשר פעמים ד"ם גימטריא ת"ם שהם ארבע מאות וארבעים ולא כמנין רד"ו שהם מאתים ועשר, האמנם צריכין אנו לתקן דברי הרב ז"ל באופן זה, לומר שמספר שנות הגלות היו רד"ו, שהם מספר עשרה אהי"ה פשוטים, ועולים גימטריא רד"ו, אשר אחר כך ברבועם רצה לומר שנעשו בחינת אחוריים וחיצוניות, הם נעשים עשר פעמים דם.

וממשיך רבי שמואל ואמר ואף דא לא תברא ר"ל דברי הרב אינם בטלים ואפשר לפרשם כפשוטם באופן זה, כי עשר פעמים ד"ם ירמוז למה שאמר הכתוב (שמות יב מ) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה, שהתחיל מברית בין הבתרים שאז נגזר גזירת ארבע מאות שנה שהתחיל מלדת יצחק אבינו עליו השלום, ותוסיף עליהם עוד מספר עשרה אהי"ה העיקרים שנפגמו, שהם שרשי העשרה שמות אהי"ה בריבוע, תוסיפם על הת"ל שנה, יעלה הכל ת"ם, כמספר עשרה אהי"ה ברבוע, כן נראה לעניות דעתי.

מתוק מדבש

ובדברי שלום (סאלה יד) כתב על קושיית מהרש"ו ז"ל בזה הלשון, נראה לומר דאין זה תימיה, שלעיל (צטור ג וצמלווינו צעמ...) כתב הרב ז"ל כי כל מה שהוא למעלה אחוריים (וחיצוניות), ברדתם למטה נעשים שם פנים, ועשרה אהי"ה היו אחוריים (שבכלי החיצון) דאימא שהם רבוע אהי"ה (כזה א' א"ה אה"י אהי"ה) העולה ד"ם, ובהתלבשותם בז"א נעשים שם פנים (כזה אהי"ה), ונמצא שבעודם בז"א הם עשרה אהי"ה (פשוטים) כמספר רד"ו, וכן כתב בפירוש בדרוש ה' דעומר (לקמן דף פה טו ד) בכונת הברכה ש(אהי"ה באחוריים) נעשים בז"א אהי"ה פשוט, עכ"ל.

הרי שהפגם בשם אהי"ה שגרם מספר שנות גלות מצרים היה בעשר שמות אהי"ה פשוטים העולים רד"ו שנתפשט בתוך הז"א, ועל שם שרשם שבאימא הם נקראים אהי"ה בריבוע העולה ד"ם. ועיין שם עוד.

עוד נעתיק מה שכתב הרב ר' אהרן פירירא בספרו בגדי ישע (דף עו ט"ג) וזה לשונו, ונראה לי לומר (נקושייט המהרש"ו ז"ל) דבר השווה לכל בעזרת השם יתברך בזה, והוא, שהרח"ו ע"ה אמר לנו בזה הלשון, "ואז לא היו מאירים בדעת דז"א רק י' לבושים וכו', שהם י' פעמים ד"ם", והיינו מאירים דייקא, לשון הארה מעשרה פעמים דם הנזכר שהוא ריבוע דאהי"ה וכו', והארה נקראת מלכות כידוע (צע"מ ט"ג פ"צ) וכו', ואם כן ריבוע אהי"ה שעולה ד"ם יש בו ארבעה נתחים כידוע כזה, א, א"ה, אה"י, אהי"ה, ואם כן הנתח האחרון הוא מלכות שהוא אהי"ה, והיינו, שהארה שהיו מאירים הם עשר אהי"ה (פשוטים) שהם הנמש הכזעני, שהם המלכיות הנזכרות, והוא נכון מאד בלי שום טעות סופר שאמר המהרש"ו ע"ה, והוא מתוק מאד יותר מדב"ש ונופת צופים, שבח לה' יתברך שמו, ודוק היטב ויערב לך, ע"כ.

כתב השמן ששון (אות ל) הנה הרב ז"ל בדרוש זה אמר, כי יניקת מצרים היתה מעשר ריבועי אהי"ה, ופעם אמר שיניקת מצרים היתה מעשר אהי"ה פשוט, ופעם אמר שיניקת מצרים היתה משמות אלהי"ם דקטנות, והכל אמת, כי היתה יניקתם בסדר המדרגות, בתחילה היתה אחיזתם ממוחין דקטנות משמות אלהי"ם, ואחר כך היתה יניקתם מבחינת ריבועי אהי"ה שהם מלבושי חסדים וגבורות דקטנות, ואחר כך היתה יניקתם מבחינת אהי"ה פשוט שהם מלבושי חסדים וגבורות דגדלות.

הניצוצות שיצאו מאדם הראשון פגמו בר"ע אותיות שבי' שמות אהי"ה במילוי המילוי

להבין המאמר הבא בעזה"י, נקדים כי הנה נתבאר בתחילת הדרוש כי נשמות בני ישראל שהיו במצרים הם היו טיפות הניצוצות שיצאו לבטלה מאדם הראשון